

Sygn. akt I C 1129/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marek Jasiński

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2022 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: M. J. (1)

przeciwko: (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zapłatę

I. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. na rzecz M. J. (1) kwotę 4.300 zł (cztery tysiące trzysta złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. kosztami procesu obciąża w 52% M. J. (1), zaś w 48% (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt I C 1129/17

UZASADNIENIE

Powódka M. J. (1), pozwem wniesionym 25 sierpnia 2017 r. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G., domagała się nakazania pozwanej przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zakazania jej dalszych naruszeń prawa własności gruntu działki nr (...) położonej w G. przy ul. (...), dla której tutejszy Sąd prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), poprzez zobowiązanie pozwanej do usunięcia z przedmiotowej działki linii napowietrznej poprowadzonej od słupa energetycznego przez działkę nad budynkiem, aż do wjazdu na teren posesji. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej kwoty 8.869,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości opisanej w pozwie oraz obciążenie pozwanej kosztami procesu.

W powódka uzasadnieniu wskazała, że od 15 stycznia 2009 r. jest właścicielką nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym oraz gospodarczym położonej w G. przy ul. (...), z której pozwana bezumownie korzysta poprzez linię napowietrzną biegnącą od słupa energetycznego przez działkę, nad budynkiem, do wjazdu na teren posesji. Wskazała, że istniejący słup wraz z linią napowietrzną kolidują z planami rozbudowy jednego z budynków znajdujących się na jej posesji, pogarszając jej walory estetyczne. Zdaniem powódki, mając na względzie fakt, że przedmiotowa linia napowietrzna doprowadza prąd jedynie do działki sąsiada, pozwana niewielkim kosztem jest w stanie przenieść linię wraz ze słupem poza stanowiącą jej własność nieruchomość. Pomimo stosownych wezwań pozwana nie usunęła przedmiotowej infrastruktury z nieruchomości strony powodowej.

Odnosnie zaś roszczenia o zapłatę kwoty 8.869,59 zł M. J. (1) wskazała, że dochodzi go tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z linii napowietrznej wraz ze słupem w okresie od stycznia 2009 r. do sierpnia 2017 r.

Wyrokiem zaocznym wydanym w dniu 30 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że żądanie usunięcia infrastruktury energetycznej byłoby zasadne jedynie wówczas, gdyby nie była ona konieczna do przesyłu energii elektrycznej, co w realiach przedmiotowej sprawy nie występuje, bowiem sporna linia wraz ze słupem jest niezbędna do zabezpieczenia dostarczania energii do nieruchomości, które są z niej aktualnie zasilane.

Pozwana wskazała nadto, że przedmiotowa linia istnieje od 1995 r., i od tej pory powódka nie zgłaszała sprzeciwu co do miejsca jej posadowienia i jej trasy. Co więcej, pozwana zakwestionowała obszar i zakres wskazany w pozwie, jako zajęty pod urządzenia przesyłowe, a nadto wskazała, że posadowienie przedmiotowej infrastruktury nastąpiło w dobrej wierze. Pozwana wskazała, że uczynienie zadość roszczeniu powódki nie jest możliwe z uwagi na treść art. 140 i art. 5 k.c., które wyznaczają granicę w korzystaniu z prawa własności. Nadto strona pozwana podniosła, iż posadowienie urządzeń służących do przesyłu energii elektrycznej służy celowi publicznemu, w związku z czym usunięcie ich byłoby sprzeczne z ochroną praw i wolności innych osób.

Co zaś tyczy się wysokości roszczenia objętego pozwem pozwana wskazała, że jest ono niezasadne, jak również nie zostało ono udowodnione w należyty sposób.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy sprzedaży zawartej 15 stycznia 2009 r. M. J. (2) nabyła od Gminy M. G. nieruchomość położoną w G. przy ul. (...), dla której tutejszy Sąd prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Na przedmiotowej nieruchomości posadowiona jest linia napowietrzna wraz ze słupem należąca do pozwanej.

/bezsporne; nadto dowody: umowa sprzedaży – k. 26-28; wydruk z księgi wieczystej – k. 14-18/

Przedmiotowa linia wraz ze słupem została posadowiona w 1995 r.

/dowody: mapki – k. 106-109; dokumenty OT – k. 110-113; protokół odbioru – k. 114-116/

Nieruchomość powódki położona jest w dzielnicy B. przy biegu ulic (...), w niewielkiej odległości od skrzyżowania ulic (...). Najbliższe sąsiedztwo stanowi zabudowa usługowa, dalsze zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna. Infrastruktura handlowo – usługowa jest słabo rozwinięta, dostęp do środków komunikacji miejskiej bardzo dobry.

Nieruchomość zabudowana jest parterowym, wolnostojącym, jednorodzinny budynkiem mieszkalnym, murowanym budynkiem gospodarczym oraz konstrukcją nośnika reklamowego (billboard). Działka ma kształt zbliżony do trapezu. Teren posiada lekki spadek w kierunku północnym. Od strony północnej i zachodniej działka przylega bezpośrednio do ulicy (...). Po stronie południowej znajduje się pojedyncza zabudowa usługowa. Nieruchomość uzbrojona jest w energię elektryczną, sieć wodociągową i gazową, kanalizację sanitarną, i deszczową.

Przez działkę, na kierunku północ – południe, przechodzi napowietrzna linia niskiego napięcia o przewodach samonośnych pełnoizolowanych typu AsXSn rozpięta na betonowych słupach. Na działce posadowiony jest jeden słup energetyczny. Długość linii wynosi 21,2 m. Długość strefy o ograniczonym sposobie użytkowania (pas służebności) wynosi 21,2 m, zaś powierzchnia strefy o ograniczonym sposobie użytkowania – 42,4m².

Wynagrodzenie za ustanowienie służebności odnosi się do pasa służebności, który nie zawsze tożsamy jest z pasem technologicznym (eksploatacyjnym). Pas służebności przesyłu może obejmować także strefę oddziaływania urządzenia oraz inne części nieruchomości, które utraciły w całości lub części znaczenie dla właściciela w kontekście korzystania z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem. W przypadku przedmiotowej nieruchomości pas służebności odpowiada szerokości strefy ograniczonego użytkowania. Szerokość pasa służebności (bezumownego korzystania) jest taka sama dla okresu posadowienia urządzenia przesyłowego w przeszłości jak i w przyszłości i stanowi obszar niezbędny do obsługi urządzenia przesyłowego niezależnie od tego czy konieczność działań eksploatacyjnych miała miejsce w przeszłości, czy też będzie miała miejsce w przyszłości. Szerokość pasa ochronnego, która w tym przypadku jest równa szerokości pasa służebności stanowi strefę oddziaływania urządzenia przesyłowego, w obrębie którego ograniczone jest prawo własności przez cały czas posadowienia urządzenia przesyłowego zarówno przed momentem ustalenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, jak już po ustaleniu tego wynagrodzenia.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości wynosi 4.300 zł.

Lokalizacja urządzeń infrastruktury technicznej posadowiona na obszarze nieruchomości wpływa na obniżenie wartości nieruchomości. Cena zakupu figurująca w akcie notarialnym przedmiotowej działki jest wyraźnie zaniżona – nierynkowa, 2,5 razy niższa od najniższej ceny, jaką w 2009 r. płacono za działki przeznaczone pod zabudowę usługową.

/dowód: opinia biegłego ds. szacowania nieruchomości – k. 176-196; pisemna opinia uzupełniająca biegłego ds. szacowania nieruchomości – k. 220-221; pisemna opinia uzupełniająca nr 2 biegłego ds. szacowania nieruchomości – k. 239-243; pisemna opinia uzupełniająca nr 3 biegłego ds. szacowania nieruchomości – k. 258-260; pisemna opinia uzupełniająca nr 4 biegłego ds. szacowania nieruchomości – k. 411-412/

Napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia (...) (...) -200-1, której fragment krzyżuje działkę nr (...) zasilą obecnie w energię elektryczną budynki stacji kontroli pojazdów firmy (...) na działce nr (...) oraz oświetlenie reklamy (banneru) na działce nr (...). Zasilanie jedynie dwóch odbiorców nie oznacza, że linia nie służy realizacji celu publicznego. Wprawdzie infrastruktura przesyłowa, która znajduje się na nieruchomości powódki stanowi pewnego rodzaju ograniczenie jej uprawnień właścicielskich, to jednak, z uwagi na rodzaj i charakter tych urządzeń służy nie tylko celowi komercyjnemu, ale przede wszystkim do świadczenia usług o charakterze publicznym w postaci zapewnienia dostarczenia energii elektrycznej jej odbiorcom na działkach (...).

Ponoszenie przez pozwaną kosztów niepotrzebnego dla prawidłowego funkcjonowania sieci dystrybucyjnych usuwania sprawnych technicznie urządzeń elektroenergetycznych i konieczność wybudowania ich w nowych lokalizacjach powodowałyby nieuzasadnione (nadmierne) koszty, które musiałyby zostać uwzględnione przy kalkulacji taryf dla energii elektrycznej, co w praktyce oznacza, że koszty te musieliby ponosić wszyscy odbiorcy energii elektrycznej obsługiwani przez pozwaną. Przedsiębiorstwo energetyczne zobowiązane jest wyłącznie do pokrycia rzeczywistych kosztów związanych z realizowaniem inwestycji przyłączeniowych i nie ma obowiązku finansowania innych działań wynikłych z potrzeb właścicieli nieruchomości, w szczególności przebudowy istniejących, sprawnych technicznie urządzeń elektroenergetycznych w celu lepszego wykorzystania przez właścicieli posiadanych nieruchomości.

Usunięcie fragmentu napowietrznej linii elektroenergetycznej z działki powódki bez jednoczesnego wybudowania alternatywnej linii zasilającej w energię elektryczną budynku stacji kontroli pojazdów firmy (...) na działce (...) oraz oświetlenie reklamy (banneru) na działce (...), skutkowałoby całkowitym pozbawieniem ich zasilania.

Możliwa jest przebudowa spornego fragmentu napowietrznej linii elektroenergetycznej, jednakże mogłaby być ona wykonana wyłącznie na koszt powódki. Usuwanie przez pozwaną – na koszt obsługiwanych przez nią odbiorców energii elektrycznej – kolizji energetycznych w celu umożliwienia osobom prywatnym realizacji ich żądań skutkowałoby nieuzasadnionym wzrostem poziomu stawek usług dystrybucji. Obecnie, likwidowanie sprawnej technicznie infrastruktury elektroenergetycznej powinno być uwzględniane jedynie w szczególnych wypadkach tj. gdy

obecność urządzeń w sposób jednoznaczny i oczywisty sprzeciwia się skonkretyzowanym planom inwestycyjnym na nieruchomości, a nadto ich usunięcie jest możliwe i nie spowoduje ujemnych skutków dla pozostałych odbiorców energii elektrycznej, co w niniejszej sprawie nie występuje. Sama techniczna możliwość usunięcia nie oznacza realnej możliwości likwidacji infrastruktury z działki powódki.

Szacunkowe koszty przebudowy wynosiłyby 20.741,25 zł netto, bez uwzględnienia wynagrodzeń i odszkodowań należnych właścicielom i użytkownikom wieczystym gruntów sąsiednich. Usunięcie spornego fragmentu napowietrznej sieci bez jednoczesnego wybudowania w jego miejsce alternatywnego fragmentu w innej lokalizacji jest niemożliwe do przymusowego wykonania.

/dowód: opinia biegłego z zakresu elektroenergetyki – k. 397-373; pisemna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu elektroenergetyki – k. 427-443/

Pismem z dnia 12 czerwca 2017 r. powódka wezwała pozwaną do usunięcia linii napowietrznej usytuowanej na należącej do niej nieruchomości oraz zapłatę na jej rzecz kwoty 10.200 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w terminie 14 dni. Kolejne wezwania pozwana skierowała do pozwanej w dniach 1 sierpnia 2016 r. i 6 października 2016 r. Wezwania okazały się nieskuteczne.

Pismem z dnia 13 lutego 2017 r. pozwana wezwała powódkę do umownego ustanowienia na stanowiącej jej własność nieruchomości nieograniczonej w czasie służebności przesyłu w związku z posadowieniem urządzeń elektroenergetycznych w postaci napowietrznej sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia, której elementem jest słup energetyczny, za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 5.000 zł, w które wchodziłoby również wynagrodzenie za dotychczasowe bezumowne korzystanie z nieruchomości od momentu, w którym właścicielem nieruchomości jest powódka.

/bezsporne; nadto dowody: wezwania do usunięcia urządzeń i zapłaty – k. 19-23; wezwanie do umownego ustanowienia służebności przesyłu – k. 24-25/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części wskazanej w wyroku.

Stan faktyczny sprawy ustalono w oparciu o dokumenty wskazane w powyższej części niniejszego uzasadnienia, w tym również na podstawie niepoświadczonych za zgodność z oryginałem dokumentów prywatnych przedłożonych przez pozwaną, uznając je za wiarygodne, albowiem nie budziły one wątpliwości Sądu.

Kluczowe znaczenie w realiach niniejszej sprawy miały opinie biegłych do spraw szacowania nieruchomości P. P. oraz z zakresu elektroenergetyki M. H., którzy w szczegółowy sposób udzielili odpowiedzi na wszelkie kwestie zawarte w tezach postanowień o dopuszczeniu dowodu z ich opinii. Pokreślenia wymaga, iż opinia biegłego ds. szacowania nieruchomości kwestionowana była przez stronę pozwaną, co wywołało konieczność kilkukrotnego jej uzupełnienia. W pisemnych uzupełniających opiniach biegły szczegółowo odniósł się do zarzutów pozwanej, udzielając jasnych wyjaśnień na każdy z postawionych przez pozwaną zarzutów. Ostatecznie pozwana nie zgodziła się z wnioskami płynącymi z opinii, jednak Sąd – mając na uwadze jej jasność, wewnętrzną niesprzeczność oraz fakt, że sporządzona została przez osobę posiadającą odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie szacowania wartości nieruchomości – uznał ją za wiarygodny dowód w sprawie i oparł na niej swe ustalenia.

Co zaś tyczy się opinii biegłego w zakresie elektroenergetyki, z uwagi na fakt kwestionowania wniosków z niej płynących przez stronę powodową, Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej, w której biegły szczegółowo ustosunkował się do zarzutów powódki, wyjaśniając każdą kwestię sformułowaną w zarzutach do opinii. Podkreślenia wymaga, że po wydaniu opinii uzupełniającej powódka nie zgłaszała już do niej żadnych zastrzeżeń, w związku z czym również Sąd nie znalazł podstaw do jej dalszego uzupełniania lub wyjaśniania.

W realiach niniejszej sprawy poza sporem pozostawała okoliczność, iż przez przywołaną w pozwie nieruchomości przebiega należąca do pozwanej infrastruktura elektroenergetyczna w postaci linii energetycznej i słupa. Pozwana nie kwestionowała też faktu, że powódka jest i w okresie objętym pozwem była właścicielką przedmiotowej nieruchomości

Odnosząc się do roszczenia w zakresie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w pierwszej kolejności przytoczyć należy treść art. 352 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy.

Stan faktyczny w sprawie niniejszej daje podstawę do przyjęcia, iż pozwana korzysta z nieruchomości powódki w taki sposób, w jaki czyniłby to podmiot uprawniony z tytułu służebności przesyłu. Pozwana jest bowiem przedsiębiorcą zajmującym się dostarczaniem energii elektrycznej za pomocą linii energetycznych i innych urządzeń służących do przesyłu energii. Nie budzi wątpliwości Sądu, iż w sytuacji przewidzianej w art. 352 k.c. stosuje się również przepisy o posiadaniu rzeczy, tj. m.in. art. 224-227 k.c. Stanowisko to jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz poglądach doktryny prawniczej.

Zgodnie z art. 224 § 1 i 2 k.c., samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba, że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiszczyć wartość tych, które zużył.

Stosownie zaś do art. 225 k.c., obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego.

Z analizy powyższych przepisów wynika, iż skuteczność roszczenia o zapłatę za bezumowne korzystanie uzależniona jest od spełnienia kilku przesłanek: istnienia prawa własności występującego z żądaniem, korzystania z działek przez podmiot, przeciwko któremu jest skierowane żądanie oraz złej wiary korzystającego.

O ile w okolicznościach sprawy niniejszej dwie pierwsze przesłanki wątpliwości nie budzą, o tyle rozważenia wymagała kwestia dobrej lub złej wiary pozwanej w okresie objętym żądaniem pozwu. Pozwana wskazywała bowiem na swą dobrą wiarę uzasadniając to faktem wieloletniego, nieprzerwanego i widocznego istnienia urządzeń na nieruchomości powódki oraz brakiem wykazania przez powódkę złej wiary pozwanej.

W tym miejscu wskazać należy, że artykuł 7 k.c. wprowadza domniemanie istnienia dobrej wiary, natomiast art. 341 k.c. domniemanie zgodności posiadania ze stanem prawnym. Domniemanie to dotyczy również posiadania przez poprzedniego posiadacza. Przepisy te oznaczają w praktyce, iż to strona powodowa winna wykazać złą wiarę po stronie pozwanej przejawiającą się w świadomości korzystania z nieruchomości niezgodnie z prawem. Z drugiej wszakże strony należy mieć na względzie, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie i judykaturze poglądem, w dobrej wierze znajdować się może posiadacz, który ma uzasadnione okolicznościami przekonanie, że służy mu prawo, które faktycznie wykonuje. Dobrą wiarę wyłącza zarówno pozytywna wiadomość o braku uprawnień, jak i brak wiadomości spowodowanych niedbalstwem.

W niniejszym przypadku Sąd przyjął istnienie złej wiary.

Żądanie powódki dotyczy lat 2009-2017, a więc okresu, w którym ugruntowane już było obowiązywanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. statuującej zasadę pełnej ochrony prawa własności. Zasada pełnego poszanowania prawa własności prywatnej obowiązywała już wcześniej, w pełni zaakceptowana została wraz z transformacją ustrojową w 1989 r. Pozwana jako profesjonalista w obrocie gospodarczym zdawała więc sobie sprawę, iż zakładając linię energetyczną oraz stawiając słupy na cudzej nieruchomości narusza prawo własności, bez względu na to, kto w chwili wznoszenia infrastruktury był właścicielem działki, jak również, czy akceptował działania pozwanej, czy też nie. Z całą pewnością można wymagać od pozwanej znajomości podstawowych reguł i zasad prawnych w tym zasady ochrony prawa własności prywatnej. Zdaniem Sądu powyższe okoliczności jednoznacznie przesądzają o braku dobrej wiary po stronie pozwanej. Tym samym spełniona została kolejna przesłanka uzasadniająca żądania strony powodowej.

Ustalwszy zatem, że zachodzą przesłanki do żądania przez M. J. (1) wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości przez pozwaną, należało ocenić żądanie pozwu odnośnie wysokości.

Celem ustalenia wysokości należnego wynagrodzenia Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego P. P., zgodnie z którą długość strefy o ograniczonym sposobie użytkowania (pas służebności) wynosi 21,2 m, zaś powierzchnia strefy o ograniczonym sposobie użytkowania – 42,4m². Jak wskazał biegły w wydanej opinii wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości objętej pozwem z uwzględnieniem spadku jej wartości wynosi 12.900 zł, zaś z bez uwzględnienia tego spadku – 4.300 zł, pozostawiając decyzję w tym zakresie do uznania Sądu.

Wydając orzeczenie w niniejszej sprawie Sąd przyjął wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości bez uwzględnienia spadku wartości nieruchomości. Wskazać bowiem należy, iż powódka okoliczności takiej nie podnosiła, zaś cena zakupu nieruchomości, zapłacona przez powódkę, a wskazana w akcie notarialnym – co podkreślał biegły – była wyraźnie zaniżona i nierynkowa. Wobec powyższego, istnieje zasadne przypuszczenie, że skoro infrastruktura pozwanej umieszczona na nieruchomości powódki istniała w chwili nabycia przez nią nieruchomości, a nadto biorąc pod uwagę, że cena nabycia nieruchomości była 2,5 razy niższa od najniższej ceny, jaką w 2009 r. płacono za działki przeznaczone pod zabudowę usługową, cena wskazana w akcie notarialnym uwzględniała już fakt istnienia na nieruchomości urządzeń pozwanej.

O odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem na mocy art 481 k.c., zgodnie z którym należą się one chociażby wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Niewątpliwie w dniu wytoczenia powództwa, mając na uwadze kierowane do pozwanej wezwania przedsądowe, pozwana pozostawała już w opóźnieniu względem M. J. (1).

Odnosząc się natomiast do żądania nakazania pozwanej przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zakazania jej dalszych naruszeń prawa własności gruntu działki nr (...) położonej w G. przy ul. (...), dla której tutejszy Sąd prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) poprzez zobowiązanie pozwanej do usunięcia z przedmiotowej działki linii napowietrznej poprowadzonej od słupa energetycznego przez działkę nad budynkiem, aż do wjazdu na teren posesji, wskazać należy, iż powództwo to należało oddalić.

Zgodnie z art. 222 § 2 k.c. przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Żądanie powódki we wskazanym zakresie Sąd ocenił jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Konstrukcja nadużycia prawa, o jakiej stanowi art. 5 k.c. oznacza, że jeżeli uzna się wykonywanie przysługującego prawa podmiotowego za niezgodne ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego, to takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Zatem wykonujący prawo, któremu dowiedziono, iż postępuje w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego (określanymi obecnie często jako zasady słuszności) jest traktowany tak, jakby już wyszedł poza treść swego prawa, a więc już go nie może dalej wykonywać. Dlatego w art. 5 zdanie drugie k.c. jest stwierdzone, że takie wykonywanie prawa nie jest już wykonywaniem prawa podmiotowego i nie korzysta z

ochrony. Z powyższego wynika, że jeśli skutecznie się zarzuci uprawnionemu wykonującemu prawo własności jego nadużycie na podstawie art. 5 k.c., to traci on roszczenie windykacyjne lub negatoryjne, o jakim mowa w art. 222 k.c. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 października 2014r., V ACa 799/13, L.).

Oceniając żądanie powódki M. J. (1) w tym zakresie Sąd posiłkował się przede wszystkim opinią biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki M. H., który w sposób jasny i niebudzący wątpliwości wskazał, że napowietrzna linia elektroenergetyczna, która przebiega przez działkę powódki zasilają obecnie w energię elektryczną budynki stacji kontroli pojazdów firmy (...) na działce nr (...) oraz oświetlenie reklamy (banneru) na działce nr (...), co oznacza, że służy realizacji celu publicznego.

Zdaniem biegłego, ponoszenie przez pozwaną kosztów niepotrzebnego dla prawidłowego funkcjonowania sieci dystrybucyjnych usuwania sprawnych technicznie urządzeń elektroenergetycznych i konieczność wybudowania ich w nowych lokalizacjach powodowałaby nieuzasadnione (nadmierne) koszty, które musiałyby zostać uwzględnione przy kalkulacji taryf dla energii elektrycznej, co w praktyce oznacza, że koszty te musieliby ponosić wszyscy odbiorcy energii elektrycznej obsługiwani przez pozwaną. Co więcej, usunięcie fragmentu napowietrznej linii elektroenergetycznej z działki powódki bez jednoczesnego wybudowania alternatywnej linii zasilającej w energię elektryczną budynku stacji kontroli pojazdów firmy (...) na działce (...) oraz oświetlenie reklamy (banneru) na działce (...), skutkowałoby całkowitym pozbawieniem ich zasilania.

W ocenie biegłego możliwa jest przebudowa spornego fragmentu napowietrznej linii elektroenergetycznej, jednakże mogłaby być ona wykonana wyłącznie na koszt powódki. Usunięcie przez pozwaną – na koszt obsługiwanych przez nią odbiorców energii elektrycznej – kolizji energetycznych w celu umożliwienia osobom prywatnym realizacji ich żądań skutkowałoby nieuzasadnionym wzrostem poziomu stawek usług dystrybucji. Co więcej, jak podkreślał biegły, likwidowanie sprawnej technicznie infrastruktury elektroenergetycznej powinno być uwzględniane jedynie w szczególnych wypadkach tj. gdy obecność urządzeń w sposób jednoznaczny i oczywisty sprzeciwia się skonkretyzowanym planom inwestycyjnym na nieruchomości, a nadto ich usunięcie jest możliwe i nie spowoduje ujemnych skutków dla pozostałych odbiorców energii elektrycznej.

Godzi się również zauważyć, iż zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. - prawo energetyczne, przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane jedynie do pokrycia kosztów związanych z niezbędną dla przyłączenia budową, rozbudową, przebudową lub modernizacją urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej. Zatem skonstatować należy, iż przedsiębiorstwo energetyczne nie ma obowiązku finansowania innych działań wynikłych z potrzeby właściciela nieruchomości, a w szczególności przebudowy istniejących urządzeń energetycznych w celu lepszego wykorzystania posiadanej nieruchomości. Sąd podziela zdanie biegłego sądowego, iż w sytuacji, gdyby pozwana była zobowiązana spełniać żądania właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości i przebudowywać sprawnie funkcjonujące urządzenia elektroenergetyczne, to koszty jej działalności wzrosłyby w sposób nadmierny i krzywdzący dla wszystkich odbiorców energii elektrycznej. Zatem, Sąd ocenił, iż nakazanie usunięcia napowietrznej linii elektroenergetycznej z prywatnej działki powódki, na koszt pozwanej, byłoby szkodliwe społecznie, co wynika jednoznacznie z przepisów ustawy prawo energetyczne. Biegły sądowy wskazał, iż z technicznego punktu widzenia usunięcie linii z nieruchomości powódki jest możliwe, jednakże zdaniem Sądu nie determinuje to w żadnym stopniu konieczności jej usunięcia przez pozwaną. Całkowity koszt przebudowy winna ponieść powódka, która w pierwszej kolejności winna będzie wystąpić ze stosownym wnioskiem w tym zakresie, a następnie uzyskać techniczne warunki przebudowy.

Co istotne, usunięcie przedmiotowej linii elektroenergetycznej będzie rodziło negatywne skutki dla okolicznych odbiorców, których zasilają, a zatem będzie naruszało interes publiczny (społeczny). Oceniając zatem zasadność żądania powódki Sąd miał na względzie to, że prawo własności, na które się powołuje nie jest prawem absolutnym i granice jego wyłączności muszą być oceniane z uwzględnieniem interesu publicznego. Żądanie nakazania usunięcia urządzeń przesyłowych zgłoszone przez powódkę w oparciu o treść art. 222 k.c. podlegało oddaleniu ze względu na to, że nie uwzględnia ono interesu publicznego. Prawo własności nie jest prawem bezwzględny i podlega ograniczeniom wynikającym z ustawy i zasad współżycia społecznego. W ocenie Sądu żądanie usunięcia linii przesyłowej posadowionej na nieruchomości strony powodowej jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego

takimi jak prawo do nieprzerwanego zaopatrywania w energię elektryczną oraz prawo poprawy warunków bytowych gospodarstw domowych poprzez zasilanie w energię elektryczną, tym samym nie może korzystać z ochrony prawnej. Uwzględnienie żądania prowadziłoby też do konieczności ograniczenia własności osób trzecich z uwagi na konieczność zmiany przebiegu linii i poprowadzenie jej przez grunty sąsiednie. Zmiana przebiegu linii elektroenergetycznej wiązałaby się przy tym nie tylko ze znacznymi kosztami wynikającymi z koniecznością poniesienia kosztów technicznego przebudowania linii, ale również z kosztami ograniczenia praw właścicieli innych nieruchomości. Przerzucenie na innych właścicieli gruntów, które do tej pory nie były „obciążone” urządzeniami przesyłowymi, konieczności znoszenia ograniczeń z tym związanych uznane być musi za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i to zwłaszcza w sytuacji, w której powódka nabywając przedmiotową działkę miała świadomość istnienia urządzeń przesyłowych. Możliwość takiej są natomiast pozbawieni właściciele nieruchomości, na których działki przeniesione miałyby być urządzenia przesyłowe znajdujące się obecnie na gruncie powódki (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 lutego 2013r., I ACa 1398/12, L.). Powódka nabywając prawo do przedmiotowej nieruchomości w 2009 r. miała świadomość tego, jakie urządzenia są posadowione na tej nieruchomości. Należy przy tym brać również pod uwagę wysoki koszt przebudowy tej linii (ponad 20.000 zł netto, bez uwzględnienia wynagrodzeń i odszkodowań należnych właścicielom i użytkownikom wieczystym gruntów sąsiednich).

Biorąc powyższe pod uwagę, na mocy art. 222 § 2 k.c. a contrario w związku z art. 5 k.c. Sąd w punkcie II sentencji wyroku powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie III sentencji wyroku, na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, wynikającej z treści art. 100 k.p.c., uznając powódkę za stronę wygrywającą proces w 48%, zaś pozwaną w 52%. Na mocy art.108 k.p.c. szczegółowe wyliczenie kosztów pozostawiono referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt I C 1129/17

ZARZĄDZENIE

Dnia 27 maja 2022 r.

1. (...)
2. (...)
3. (...)

Sędzia Marek Jasiński